

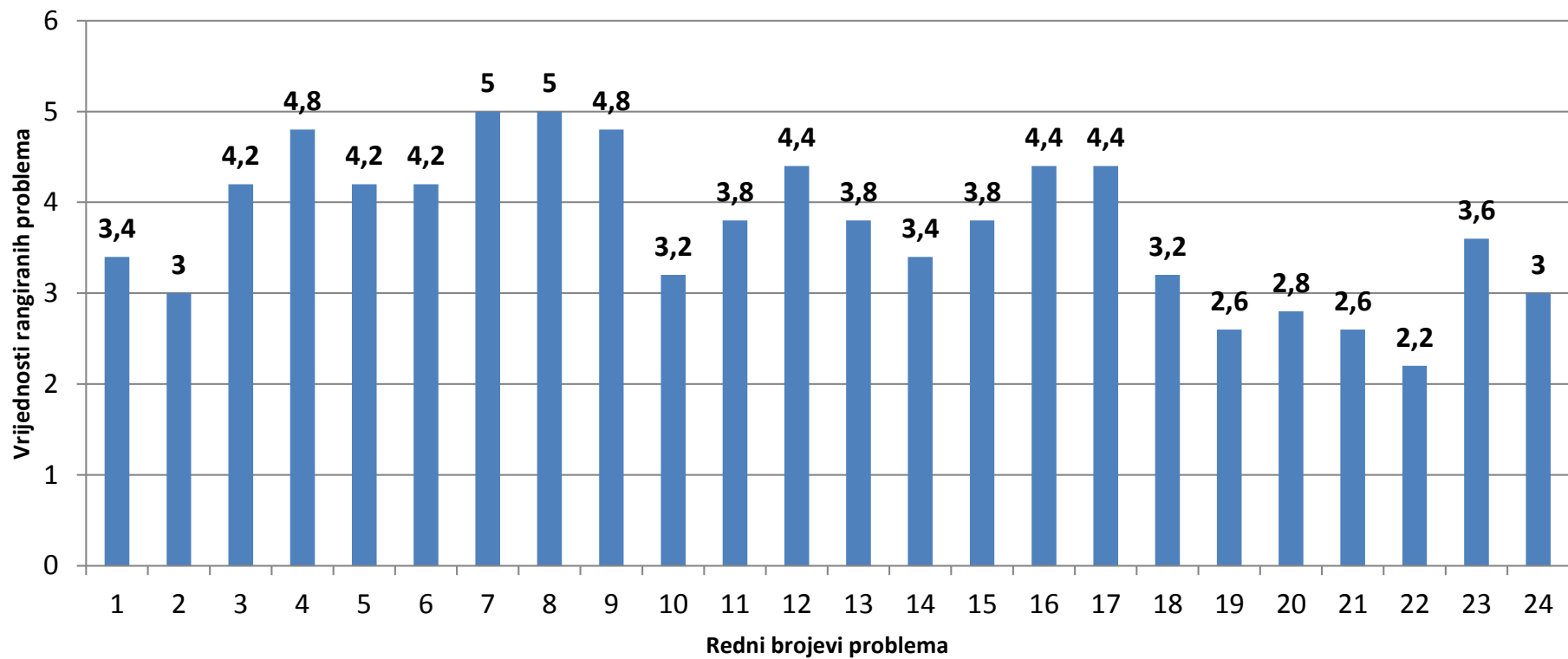
RANGIRANJE PROBLEMA

1. ZAŠTITA PRIRODE – UKUPNO 24 PROBLEMA

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
1.	Za područje KS nije urađena mapa biodiverziteta odnosno inventarizacija flore, faune, fungije i identifikacija tipova staništa u KS sa odgovarajućom bazom podataka što je bio prioritet iz prethodnog KEAP-a. Samim tim, nije urađena ni procjena stepena ugroženosti vrsta i staništa u KS u skladu sa IUCN, kao i monitoring stanja biološke i geološke raznolikosti KS	3,4
2.	U KS se nedovoljno radi na provođenju valorizacija prirodnih cjelina utvrđenih Prostornim planom KS za period 2003-2023.god. Provođenje valorizacije preostalih prirodnih cjelina izradom elaborata valorizacije omogućilo bi bolji uvid u stanje ovih područja u onim površinama koje su navedene u Prostornom planu	3,0
3.	Odredba Zakona o zaštiti prirode FBiH, po kojoj se uspostava zaštićenih područja može provoditi uz saglasnost općinskog vijeća na čijem teritoriju se prostire zaštićeno područje, predstavlja značajnu prepreku u povećanju broja zaštićenih područja	4,2
4.	U KS je prisutna međusobna neusklađenost prostorno planskih dokumenata što se odražava na zaštitu prirode. Usvajaju se i provode Regulatorni planovi za područja koja su u obuhvatu cjelina prirodnog naslijeđa utvrđenih Prostornim planom KS, odnosno ne poštuju se planovi višeg reda	4,8
5.	U Zakonu o zaštiti prirode FBiH („Sl. novine FBiH, 66/13) se propisuje da kantonalna skupština zakonom proglašava zaštićene prirodne vrijednosti kategorija III-VI što predstavlja potrebu donošenja velikog broja zakona posebno u slučaju pojedinačnih spomenika prirode i prirodnih obilježja.	4,2
6.	Nisu doneseni svi provedbeni akti predviđeni Zakonom o zaštiti prirode FBiH, a koje bi i KS primjenjivao u svom djelovanju u oblasti zaštite prirode	4,2
7.	Nedovoljan inspeksijski nadzor nad provedbom Zakona o zaštiti prirode FBiH	5,0
8.	Trenutno je u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove zaposlen jedan inspektor za zaštitu prirode iako su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji KUZIP predviđena dva radna mjesta za inspektore zaštite prirode	5,0
9.	U MPUGZO KS, KJU za zaštićena prirodna područja (KJUzZPP), te u Kantonalnom zavodu za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo (KZzKHiPN) zaposlen je nedovoljan broj stručnog kadra koji radi na poslovima zaštite prirode i biodiverziteta	4,8
10.	Zaposleni kadrovi u KJUzZPP i KZzKHiPN Sarajevo nisu dovoljno stručno osposobljeni da samostalno rade na izradi Planova upravljanja za zaštićena područja	3,2
11.	Nije uspostavljen jednoobrazan sistem praćenja broja posjetilaca u svim ZP na području KS	3,8
12.	Nije donesen Prostorni plan područja posebnog obilježja SP "Vrelo Bosne niti se isti može donijeti bez usvajanja Odluke o zaštiti izvorišta vode za piće u "Sarajevskom polju" na	4,4

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
	entitetskom nivou	
13.	Nije definisana nosivost kapaciteta u prostorno planskoj dokumentaciji zaštićenih područja, kako bi se ograničio broj posjetilaca na održivi nivo	3,8
14.	Nedovoljno su razvijeni promotivni sistemi informiranosti o vrijednostima prirodne baštine KS	3,4
15.	Za KS nije izrađena lista invazivnih vrsta. Pored urađenog digitalnog katastra rasprostranjenja ambrozije, ne postoji katastar za ostale invazivne vrste. Izrada liste invazivnih vrsta, procjena njihove invazivnosti na područje KS, te izrada katastra olakšali bi monitoring i upravljanje površinama u smislu zaštite prirode i građana	3,8
16.	Velike površine šuma i šumskih zemljišta su kontaminirani minsko eksplozivnim sredstvima na području KS (10 % od ukupne površine) a za čije je deminiranje nadležan BH MAC	4,4
17.	Požari također predstavljaju problem u upravljanju šumama KS što je posljedica klimatskih promjena i niske svijesti stanovništva po pitanju zaštite od požara te nedovoljnog broja imlementiranih mjera zaštite od požara	4,4
18.	Narušeno zdravstveno stanje šuma uslijed biotskih i abiotskih faktora.	3,2
19.	Struktura i kvalitet šuma je nepovoljna. Uzrok za ovako loše stanje je nepostojanje strategije za razvoj šumarstva i nedovoljno finansijsko ulaganje u sektor šumarstva.	2,6
20.	Nedovoljno pošumljavanje i popunjavanje kultura i ne pridržavanje planova (ŠGO-a) za što su odgovorni korisnik šuma (JP Sarajevo šume) i inspekcija	2,8
21.	Pojačan intenzitet sječa u pojedinim kategorijama šuma i ne pridržavanje planova (ŠGO-a) od strane korisnika šuma (JP Sarajevo šume), za što je potrebno pojačati inspekcijski nadzor nad sječama	2,6
22.	Illegalne sječe predstavljaju ozbiljan problem u KS što je uzrokovano lošom socio-ekonomskom situacijom i nedovoljnim kapacitetima čuvarske službe. Sudski proces je veoma spor a naplata mizerna	2,2
23.	Vještačko osvjetljenje nije tretirano prilikom izdavanja okolišnih dozvola na nivou FBiH i KS	3,6
24.	Ne postoji pravni akt kojim se definira nadležna institucija za vještačko osvjetljenje na nivou KS i FBiH	3,0

Problemi za oblast priroda-konačno rangiranje

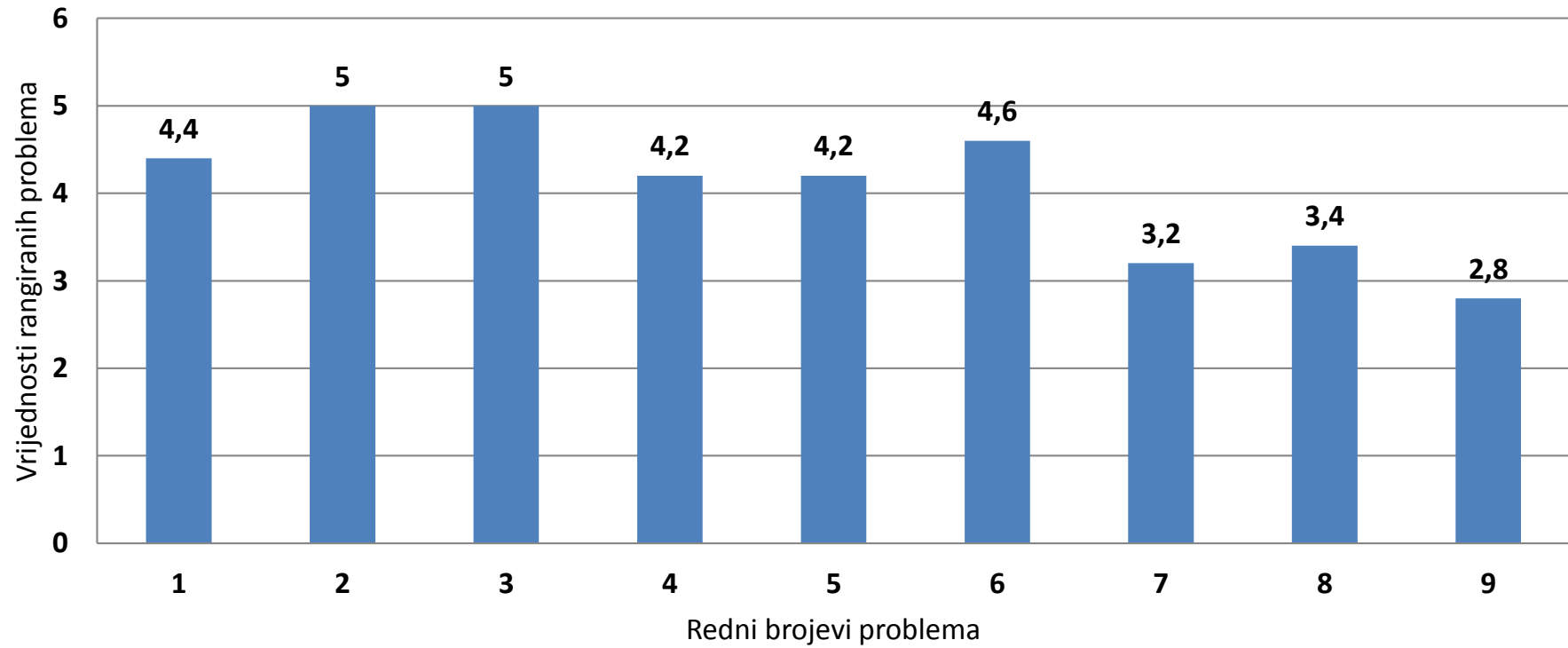
2. UPRAVLJANJE VODAMA - UKUPNO 30 PROBLEMA

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
Korištenje voda		
1.	Neplansko, nekontrolisano i neadekvatno korištenje prostora unutar zona sanitarne zaštite svih izvorišta vode za piće u javnim sistemima vodosnabdijevanja u KS. Striktno se ne provode mjere zaštite izvorišta unutar definiranih zona. Nadležna kantonalna ministarstva i zavodi, te nadležne općinske službe nisu rješavali dovoljno i efikasno ove probleme sistemskim, harmonizovanim i zajedničkim radom i planiranjem prioriteta u proteklom periodu	4,4
2.	NNedovoljan i nekontinuiran inspeksijski nadzor u oblasti korištenja voda na različitim nivoima (općine, kanton, FBiH)	5,0
3.	Nepostojanje odluka o zonama sanitarne zaštite za sva izvorišta za javno vodosnabdijevanje u KS u skladu sa važećim Pravilnikom iz 2012. godine. Dio postojećih odluka o zaštiti izvorišta u općini Ilijaš još uvijek nije noveliran u skladu sa ovim Pravilnikom	5,0
4.	Visoki gubici vode u javnim sistemima vodosnabdijevanja. Izgradnja „bespravne vodovodne mreže“ je izražena u KS	4,2
5.	Kontinuirani monitoring kvantiteta i kvaliteta podzemnih voda i površinskih vodotoka koji prihranjuju izvorišta u KS, u skladu sa preporukama Okvirne direktive o vodama, te važećim zakonskim okvirom u FBiH ne postoji. Kontinuirani monitoring kvantiteta i kvaliteta voda u javnim sistemima vodosnabdijevanja u KS je nedovoljan	4,2
6.	Nedovoljne količine vode u javnim sistemima vodosnabdijevanja u KS	4,6
7.	Ne postoji jedinstveni katastar korištenja voda za sve potrebe u KS (za stanovništvo, industriju, navodnjavanje – intenzivno za potrebe poljoprivrede u KS i na privatnim posjedima , za pranje ulica...)	3,2
8.	Ne postoji katastar lokalnih vodovoda u KS (sa podacima o stanju izvorišta, objekata i mreže u istim)	3,4
9.	Lista važnih vodnih građevina i radova od interesa za KS i Grad Sarajevo (u oblasti korištenja voda) nije donesena u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju KS (“Sl. novine KS“, 07/05)	2,8
Zaštita voda		
10.	Integralno, plansko i sistemsko rješavanje prikupljanja i odvodnje otpadnih voda od stanovništva i industrije, odnosno tačkastih izvora zagađenja u KS ne postoji	4,6
11.	Izgradnja „bespravne kanalizacione mreže“ je jako izražena u KS	5,0
12.	Najveći teret zagađenja organskim materijama u vodotocima u KS potiče od komunalnih otpadnih voda od stanovništva koje nije pokriveno javnim sistemima odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda, ili je pokriveno neispravnom i „bespravno izvedenom“ kanalizacionom mrežom	5,0
13.	Zasvedeni vodotoci (Bistrički potok, Koševski potok, Kevrin potok, Buća potok, Sušica itd.) predstavljaju najveće zagađivače rijeke Miljacke, jer služe kao recipijenti za otpadne vode naselja u gradskoj periferiji. Koševski potok spada među najveće zagađivače	5,0
14.	Postojeća kanalizaciona mreža u KS je najvećim dijelom dotrajala i stara, loš je kvalitet ugrađenih cijevi i spojnog	5,0

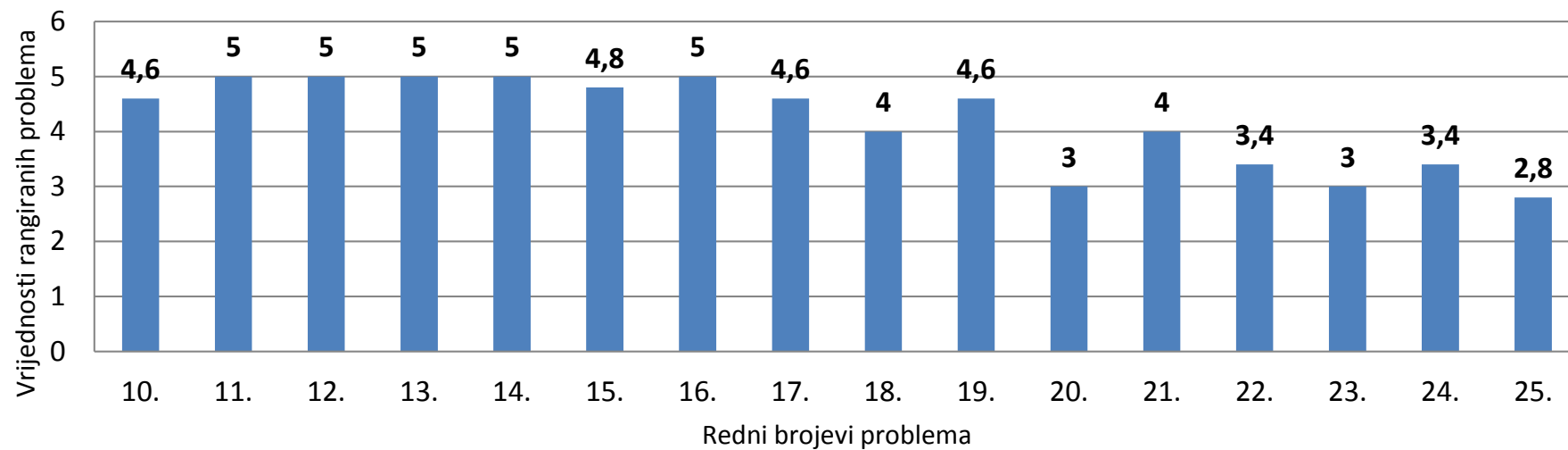
R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
	materijala, te je neredovno održavanje iste. Postojeće stanje, nedostaci i funkcionalnost svih glavnih kolektora u centralnom sistemu nisu poznati (izuzetak je fekalni kolektor od Bjelašnice do Hadžića koji je bio predmet detaljnog inspekcijskog nadzora inspekcije u septembru 2016. godine)	
15.	Samo u centralnim područjima grada Sarajeva je djelimično riješena odvodnja otpadnih voda separatnom kanalizacijom. U padinskim dijelovima oborinske vode su uključene u fekalnu kanalizaciju koja nizvodno pravi probleme u opterećenju i funkcionisanju glavnih kolektora	4,8
16.	Separatni sistem prikupljanja, odvođenja i tretmana otpadnih vode sa lokaliteta Igmana i Bjelašnice još uvijek nije uspostavljen na cjelovit način	5,0
17.	Općine Vogošća, Ilijaš, Trnovo i dio općine Hadžići (Tarčin) imaju značajan problem zbog nepostojanjem odvodnje i prečišćavanja svih otpadnih voda.	4,6
18.	Ne postoji jedinstven katastar septičkih jama sa svim potrebnim podacima o njihovom stanju u općinama, kao ni u nadležnom ministarstvu i JKP-ima u KS	4,0
19.	Nedovoljan i nekontinuiran inspekcijski nadzor u oblasti zaštite voda na različitim nivoima (općine, kanton, FBiH)	4,6
20.	Podaci iz okolinskih dozvola i podaci o zagađivačima iz AVPRS ne koincidiraju, uviđa se neharmonizovanost u smislu identifikacije obaveznika za vršenjem monitoringa o EBS-u (iz okolinskih dozvola) te trenutne liste zagađivača koji realizuju ovaj monitoring i dostavljaju podatke AVPRS sa ciljem plaćanja vodnih naknada. Analize rezultata monitoringa kvaliteta otpadnih voda iz industrija i donošenja odgovarajućih zaključaka na osnovu istih u cilju zaštite okoliša u AVPRS se ne vrše	3,0
21.	Ne postoji sistematski i kontinuirani monitoring (kvantiteta/kvaliteta površinskih i podzemnih voda) u skladu za zahtjevima Okvirne direktive o vodama u KS u cilju zaštite voda	4,0
22.	Nijedno komunalno preduzeće u KS, a koje upravlja i djeluje u sektoru proizvodnje i distribucije vode za piće, nema implementiran međunarodni standard HACCP, odnosno sistem samokontrole koji je zahtijevan Zakonom o hrani („Sl. BiH“, 50/04) i Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Sl. glasnik BiH“, 40/10)	3,4
23.	Stepen primjene dobrih poljoprivrednih praksi u prikupljanju i odvodnji otpadnih voda, sa ciljem smanjenja emisija u otpadne vode od poljoprivrede i stočarstva u KS je nepoznat	3,0
24.	Ne provode se populaciona istraživanja o uticaju pojedinih riziko faktora okoliša na zdravlje ljudi, a koja su neophodna za donošenje cjelovitih zaključaka o uticajima i planiranju i provođenju mjera zaštite	3,4
25.	Lista važnih vodnih građevina i radova od interesa za KS i Grad Sarajevo (u oblasti zaštite voda) nije donesena u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju KS („Sl. novine KS“, 07/05).	2,8
Zaštita od voda		
26.	Radovi na zaštiti od štetnog djelovanja voda rađeni su parcijalno. Mali broj izgrađenih zaštitnih vodnih objekata ne može obezbijediti dovoljnu zaštitu od poplava u KS.	4,6
27.	Postojeći objekti za zaštitu od voda su u dosta lošem stanju zbog neblagovremene sanacije i rekonstrukcije istih.	4,0

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
28.	Postojeći ulazni objekti zacijevljenih vodotoka su često zatrpani raznim otpadnim materijalima zbog neredovnog čišćenja istih.	4,2
29.	Nije urađen Plan upravljanja poplavnim rizikom za KS kojim bi se identificirale mjere za smanjenje poplavnog rizika i definirao stepen prioriteta za svaku, potrebna sredstva za implementaciju i dinamika provođenja mjera	5,0
30.	Ne postoji jedinstveni katastar zaštite voda na nivou KS, kao i sistem izvještavanja prema AVPRS i nadležnim ministarstvima, a u svrhu uspostavljanja kvalitetnog sistema ranog upozorenja	3,2

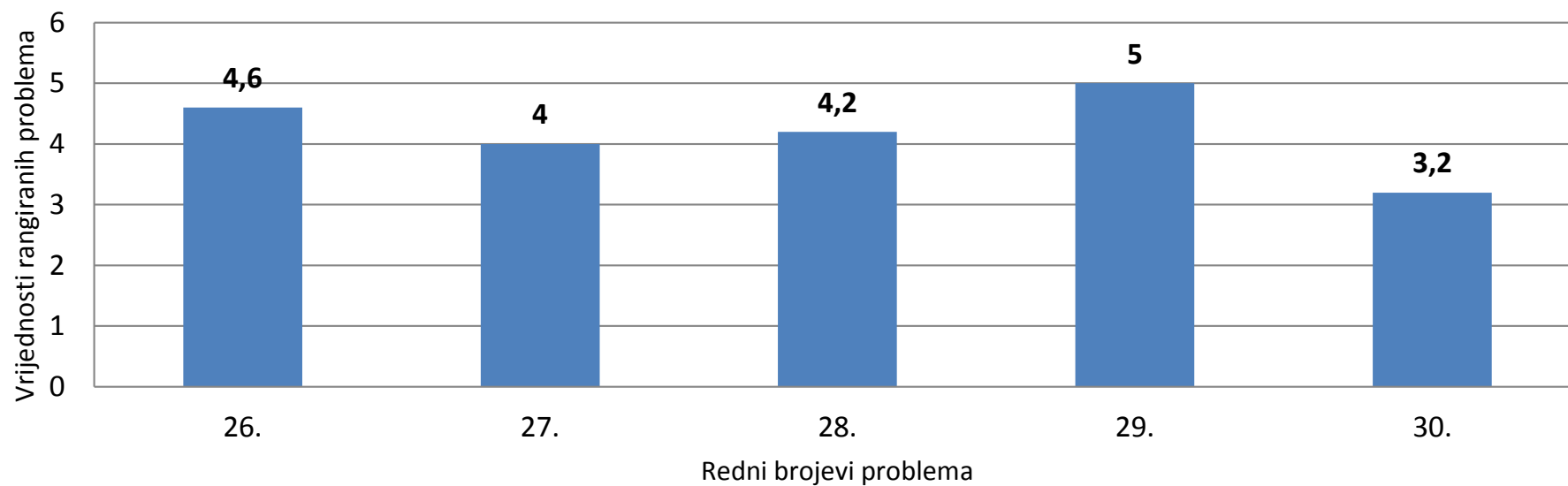
Problemi za oblast upravljanje vodama (korištenje voda)-konačno rangiranje

Problemi za oblast upravljanje vodama (zaštita voda)-konačno rangiranje

Problemi za oblast upravljanje vodama (zaštita od voda)- konačno rangiranje

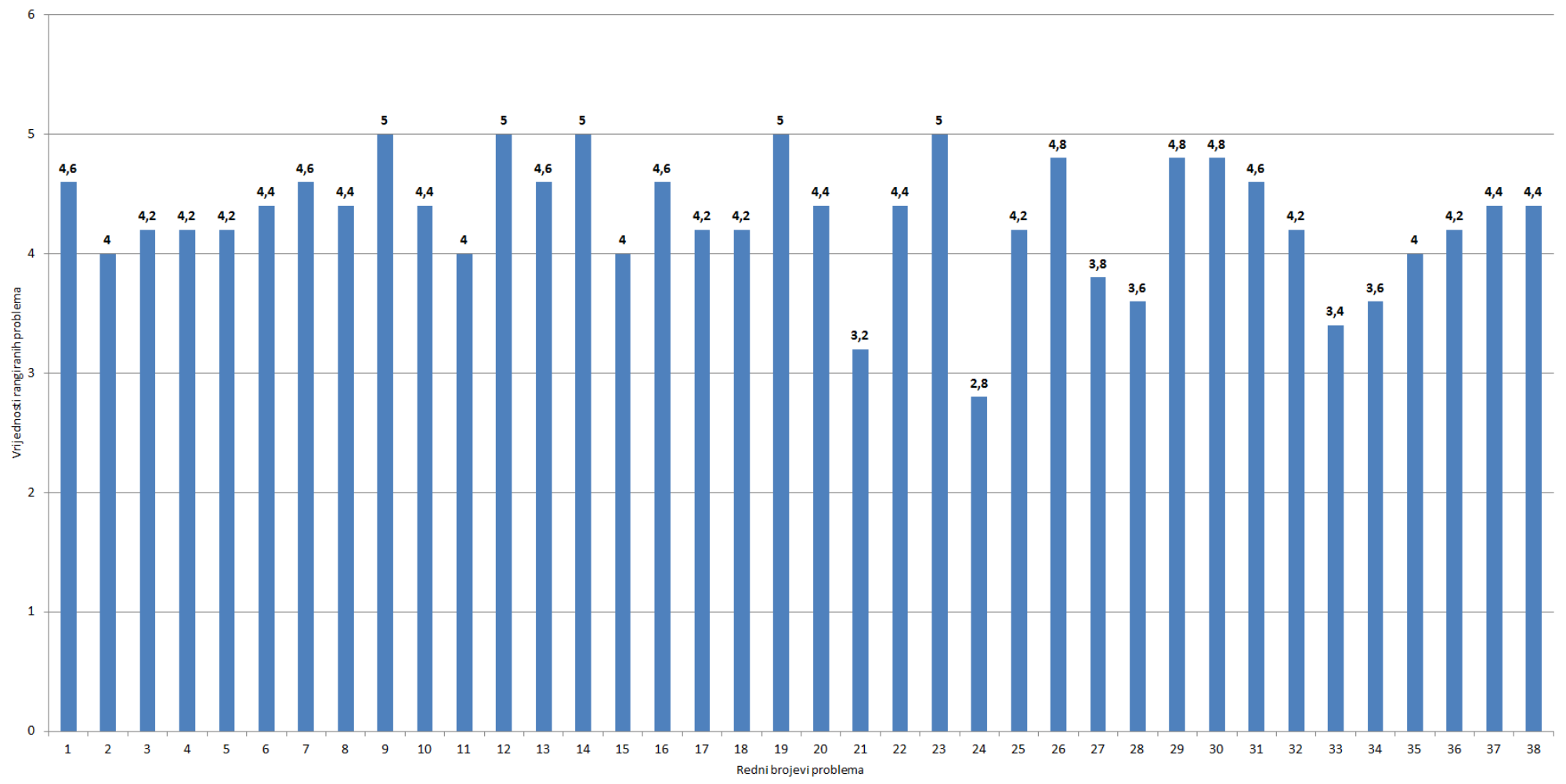

3. UPRAVLJANJE KVALITETOM ZRAKA - UKUPNO 38 PROBLEMA

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
1.	Nepostojanje strategije razvoja energetike KS za narednih 10-15 godina	4,6
2.	Nepostojanje regulatora cijena energenata i usluga vezanih za energiju	4,0
3.	Prevelik broj individualnih ložišta male efikasnosti	4,2
4.	Neekonomska cijena usluga vezanih za energetiku Kantona	4,2
5.	Neuređen sistem evidentiranja utrošaka pojedinih energenata	4,2
6.	Nema strategije energetske efikasnosti po pojedinim sektorima korištenja energije	4,4
7.	Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije je nedovoljan	4,6
8.	Nema strategije korištenja obnovljivih izvora u KS	4,4
9.	Prilikom prostornog planiranja ne koriste se postojeći izgrađeni energetske kapaciteti	5,0
10.	Za energetiku Kantona zadužena su 4 Ministarstva, bez pune koordinacije i jasnih nadležnosti	4,4
11.	Nedovoljan inspekcijski nadzor u oblasti korištenja energenata	4,0
12.	Visoka zagađenost zraka PM česticama u hladnijem dijelu godine	5,0
13.	Povećanje emisija SO ₂ zbog porasta upotrebe čvrstih goriva	4,6
14.	Slaba propusnost saobraćaja (nedovoljan kapacitet transferzala i longitudinala)	5,0
15.	Ne postoji Centar za upravljanje saobraćajem jer nemamo potrebnu koordinaciju i saradnju između odgovornih upravitelja cesta, nadležnih ministarstava, policije ...;	4,0
16.	Nedovoljan broj mjernih stanica za monitoring kvaliteta zraka	4,6
17.	Prekomjerna emisija PM iz vozila (starost vozila, neadekvatni tehnički pregledi, neusklađenost sa EUR normama)	4,2
18.	Prilikom prostornog planiranja ne uzima se u obzir stanje kvaliteta zraka i prirodna cirkulacija u sarajevskoj kotlini	4,2
19.	Izgradnja visokih objekata u sarajevskoj kotlini sjeveroistok-jugozapad, koji remete lokalnu prirodnu cirkulaciju noćnog i čistog priliva zraka iz pravca sjeveroistočnih planinskih prostora	5,0
20.	Nepostojanje prognostičkog modela stanja kvaliteta zraka i studije porijekla i sastava emisije PM (adekvatna i kontinuirana analiza čestične tvari)	4,4
21.	Nedovoljna saradnja između nadležnih ministarstava i ostalih institucija koji svojim djelovanjem mogu doprinijeti poboljšanju stanja kvaliteta	3,2
22.	Vazdušni transport emisije SO ₂ prema KS iz velikih izvora izvan kantona	4,4
23.	Nizak nivo javne svijesti o problemu kvaliteta zraka (građani, nevladine organizacije, odgovorne institucije i ostali uključeni u problem rješavanja kvaliteta zraka)	5,0
24.	Nedovoljan inspekcijski nadzor, kao i nedovoljan broj stručnih kadrova, koji se bave zaštitom zraka	2,8
25.	Ekspanzivni rast broja motornih vozila u KS	4,2
26.	Neodgovarajuća mreža saobraćajnica (saob. traka, parkirališta ...) što produkuje neprihvatljiv rad vozila u tzv. „praznom hodu“	4,8
27.	Nepostojanje strategije razvoja cestovne mreže	3,8
28.	Zelene i slobodne površine pored saobraćajnica pod uticajem	3,6

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
	lokalnih lobija, neodgovorne politike i lošeg planiranja izrastaju u zgrade tako da dolazi do zagušenja tranzitnih/primarnih cesta, smanjuje se protočnost istih	
29.	Javni prijevoz u KS posljednjih godina stagnira što doprinosi dominaciji osobnog prijevoza, a povremeno su prisutne „paralelne linije“ autobusnih i ilegalnih kombi prijevoznika	4,8
30.	Nedovoljan nivo usluge javnog prijevoza uslijed lošeg, ne domaćinskog i ne odgovornog upravljanja, zastarjelog voznog parka i prateće infrastrukture. Red vožnje javnog prijevoza se ne održava prema javno objavljenom rasporedu – redu vožnje	4,8
31.	Starost vozila, nekvalitetne (ne eliminatorne) provjere emisije izduvnih gasova na tehničkim pregledima uz ne odgovarajuće održavanja vozila	4,6
32.	Buka od cestovnog i tramvajskog saobraćaja	4,2
33.	Buka od željezničkog i avionskog saobraćaja, komunalnog servisa i sa gradilišta	3,4
34.	Buka iz industrijskih pogona, ugostiteljske djelatnosti i nastala korištenjem uređaja, mašina i ostalih tehničkih uređaja (klime, pumpe, ventilacije, liftovi, kotlovnice)	3,6
35.	Buka od obavljanja djelatnosti u mješovitim objektima i zonama	4,0
36.	Zvučne izolacije u zgradarstvu	4,2
37.	Nedostatak planskih i kontinuiranih mjerenja buke	4,4
38.	Nepostojanje kompletne karte buke	4,4

Problemi za oblast upravljanje kvalitetom zraka-konačno rangiranje

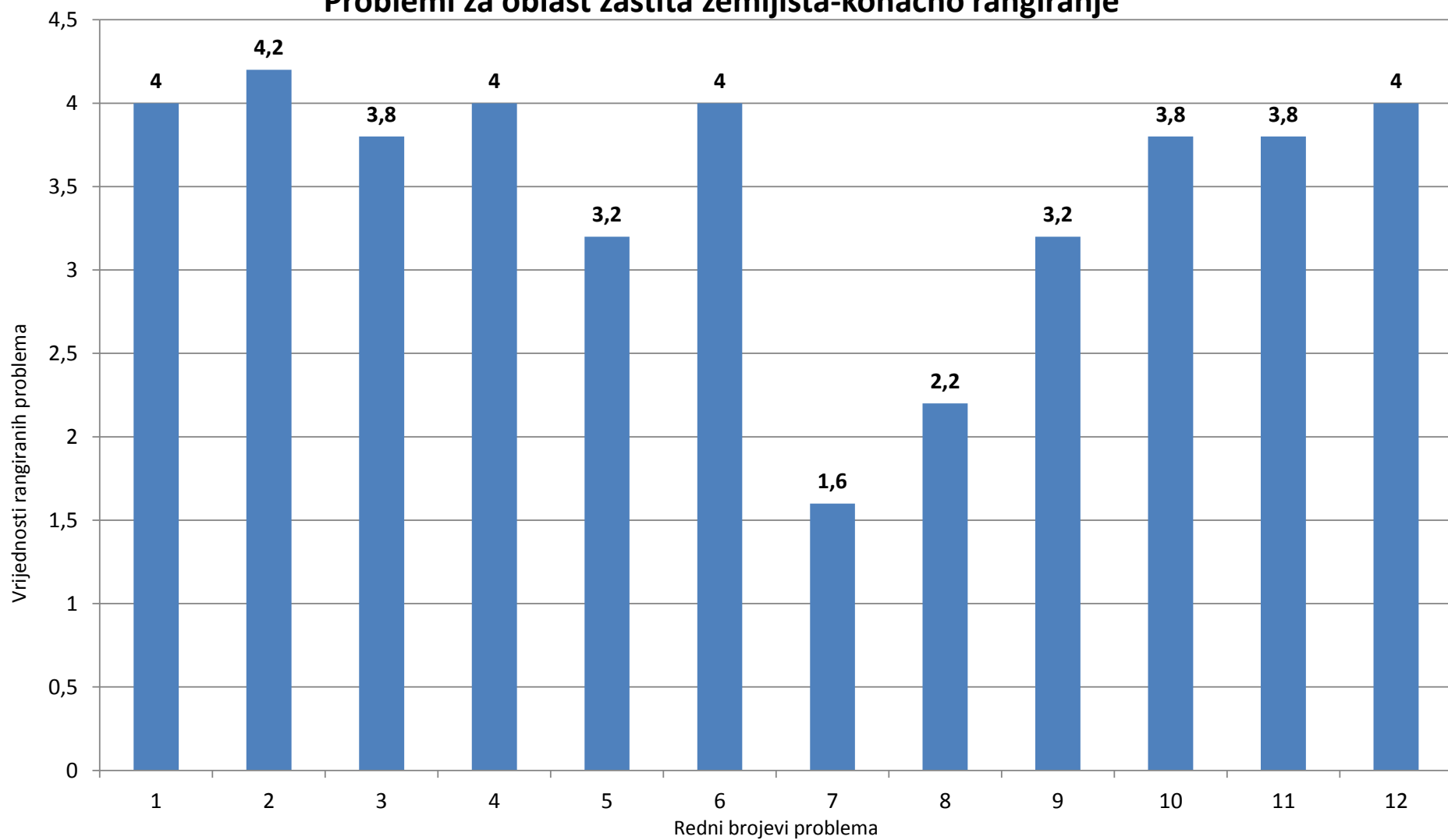

4. ZAŠTITA ZEMLJIŠTA - UKUPNO 12 PROBLEMA

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
1.	Ugroženost funkcija zemljišta u ekosistemu; Ne postoji evidencija potrošnje đubriva niti pesticida. Ove podatke bi trebao da prikuplja Federalni zavod za statistiku ili Federalni zavod za poljoprivredu. Osim toga važan aspekt zaštite životne sredine je upravljanje organskim otpadom, a naročito stajnjakom bilo da se radi o difuznim izvorima (male poljoprivredne farme, septičke jame, odlagališta organskog otpada) ili koncentrisanim izvorima koji su karakteristični za velike farme proizvodnje mlijeka, tov junadi, proizvodnja jaja i tov pilića, prerađivački industrijski pogoni poljoprivrednih proizvoda i sl. Ono je važno ne samo za zaštitu zemljišta nego zaštitu voda i vazduha, pri čemu ćemo uskoro biti u obavezi da poštuemo EU direktive o navedenim sastavnim dijelovima ekosistema	4,0
2.	Problem korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe-trajni gubici zemljišta iz poljoprivrede; Zaštita poljoprivrednog zemljišta propisana je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (Sl. novine FBiH, br. 52/09), te Uputstvom o stručnim mjerilima za razvrstavanje zemljišta u bonitetne kategorije (Sl. novine FBiH, br. 78/09). Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (Sl. novine Federacije BiH, br. 2/06, 72/07 i 32/08) propisuje izradu Karte upotrebne vrijednosti zemljišta koja je pripremljena za KS. Međutim, ova karta bi trebala biti ažurirana i integrisana u sistem planiranja na svim nivoima odlučivanja o zemljištu i na raspolaganju svim institucijama koje se bave pitanjem zemljišta po bilo kom osnovu. U okviru planiranja na svim nivoima i u svim sketorima koji se dotiču korištenja zemljišta bilo da se radi o trajnim gubicima ili degradacijskim oštećenjima trebaju da se striktno drže zakonske osnove o zaštiti poljoprivrednog zemljišta i pravičnoj nadoknadi kad se radi o primjeni mjera remidijacije, rehabilitacije, rekultivacije i ostalih vidova zaštite i čuvanja ovoga jedinstvenog i neobnovljivog resursa.	4,2
3.	Nedostatak sistema monitoringa zemljišta sa stanovišta praćenja njegovog stanja i funkcija u ekosistemu; Praćenje stanja zemljišta i njegovih funkcija određeno je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (Sl. novine FBiH, br. 52/09) i podzakonskim aktima (npr. Pravilnik o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja (Sl. novine FBiH, br. 72/09). Ovo bi u skladu sa nadležnostima trebao sprovoditi Federalni zavod za agropedologiju u saradnji sa za to ovlaštenim i kvalificiranim institucijama a podaci bi trebali biti dostupni svima putem Zemljišnog informacionog sistema.	3,8
4.	Izloženost zemljišta eroziji i klizištima; Zaštita poljoprivrednog zemljišta propisana je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (Sl. novine FBiH, br. 52/09), ali ne samo poljoprivrednog treba da bude jednako tretirana u cilju u cilju očuvanja, promocije i zaštite krajolika i uređenja urbanog i ruralnog prostora	4,0
5.	Neadekvatno upravljanje zemljištem za proizvodnju zdrave hrane; Obrađeno pod 2 i 3, pri čemu ovu oblast treba staviti pod punu stručnu i naučnu i zakonodavnu kontrolu, jer su u	3,2

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
	istoj mogu, ili se već događaju različite špekulacije i zastranjivanja. Ovo se jednako odnosi kako na konvencionalnu tako i na organsku proizvodnju hrane. Postupak proizvodnje hrane potrebno je pratiti od proizvodnje sjemena i sadnog materijala do trpeze	
6.	Nedostatak sistema monitoringa promjena u prostoru; U svrhu prikupljanja, obrade i korištenja podataka od značaja za planiranje Ministarstvo prostornog uređenja i okoliša zajedno sa drugim ministarstvima. U tom smislu finacijski aspekt nadležnim za oblast od značaja za planiranje uspostavlja i održava jedinstveni informacijski sistem, (Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (Sl. novine Federacije BiH, br. 2/06, 72/07 i 32/08)). Kod uspostave sistema monitoringa najvažnije se opredijeliti oko toga koje relevantne indikatore treba pratiti, na koji način izvještavati i u koju svrhu će se informacije koristiti. Sistem zaštite zemljišta nije sam sebi cilj već je to potreba koja treba da se ugradi u sve sfera upravljanja prostorom i u sve planske dokumente kao sastavni i obavezujući dio	4,0
7.	Kategorizacija zelenila nije usaglašena u Prostornom planu KS 2003.-2023., Zakonu o prostornom uređenju KS i Uredbi o uređivanju i održavanju zelenih i rekreativnih površina u KS	1,6
8.	Javnim zelenim površinama u KS upravlja više javnih komunalnih preduzeća i ne postoji digitalni Katastar javnih zelenih površina KS kako je propisano Uredbom o uređivanju i održavanju zelenih rekreativnih površina u KS („Sl. novine KS“, 22/16)	2,2
9.	U KS se ne vodi se evidencija o zastupljenosti bespravno izgrađenih objekata izuzev podataka o podnesenim zahtjevima za legalizaciju	3,2
10.	Nedovoljan inspekcijski nadzor kako općinskih urbanističko-građevinskih inspekcija tako i Inspektorata urbanističko-građevinske, ekološke i komunalne inspekcije KS u fazi izgradnje objekata	3,8
11.	Nepostojanje na području FBiH i KS Zakona o hemikalijama niti Zakona o biocidima	3,8
12.	Neadekvatna gradnja s aspekta planiranja prostora, tj. nedovoljna prostorna udaljenost između susjednih objekata i previsoki objekti umanjuju strujanje zraka kroz kotlinu	4,0

Problemi za oblast zaštita zemljišta-konačno rangiranje

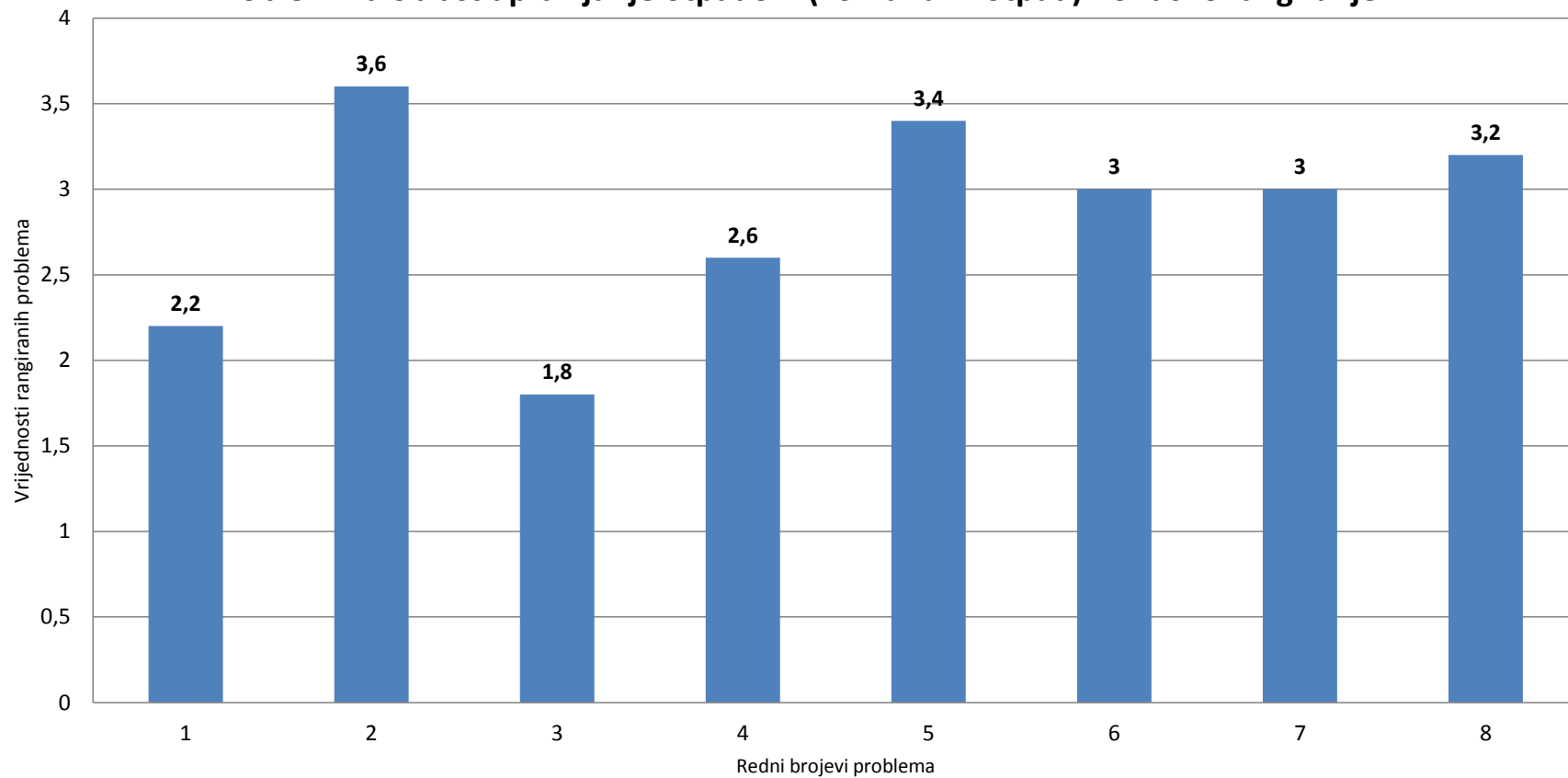

5. UPRAVLJANJE OTPADOM – UKUPNO 16 PROBLEMA

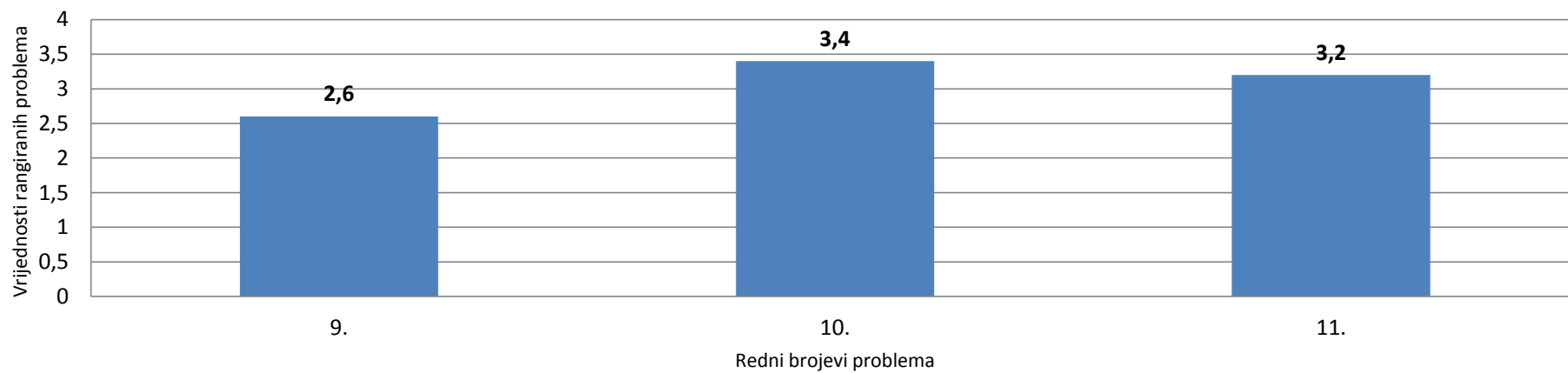
R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
Komunalni otpad		
1.	S obzirom da je izgrađena sortirница na Regionalnoj deponiji "Smiljevići" prema tehničkim uslovima namijenjena za sortiranje prethodno odvojenog prikupljenog otpada iz primarne reciklaže (papir, karton, PET ambalaža, PVC folije i staklo), veliki problem predstavlja njena neefikasna iskorištenost zbog nedovoljnog broja posuda i ostale infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada, što ima za posljedicu odlaganja velikih količina mješanog komunalnog otpada	2,2
2.	Na regionalnoj deponiji Smiljevići trenutno nije u funkciji pogon postrojenje za tretman procjednih voda zbog pojave kvarova na MBR uređaju, također veliki problem predstavlja uzorkovanje i rad laboratorije, nedostatak podataka o količinama i sastavu procjednih voda, odnosno monitoring okolišnih parametara na deponiji, čime ova deponija trenutno ne zadovoljava u potpunosti zahtjeve sanitarnog odlaganja. Regionalna deponija "Smiljevići" ne zadovoljava ni zahtjeve sanitarnog odlaganja u pogledu sistema otplinjavanja, koji nije u funkciji.	3,6
3.	Lokacije za smještaj kontejnera nisu sistematski analizirane i optimizirane postojećom prostorno- planskom dokumentacijom u KS te se velik broj kontejnera nalazi na neadekvatnim lokacijama kao što su: trotoari, saobraćajnice, zelene površine itd.	1,8
4.	Postojeći sistem upravljanja komunalnim otpadom ne zadovoljava u potpunosti potrebe KS, prije svega jer se odvoz kabastog otpada, za što je zaduženo KJKP "Rad, vrši se nedovoljnom frekvencijom i ne postoje adekvatna zbirna mjesta na koja građani mogu ostaviti kabasti otpad. Sadašnja praksa odlaganja kabastog otpada pored kontejnera za komunalni otpad, te izvan predviđenog perioda njegova odlaganja od strane građana, dovodi do zagušenja obližnjih saobraćajnica i pješačkih zona, ali i pojave neadekvatnog odlaganja sitnog komunalnog otpada pored kontejnera i njegova raznošenja	2,6
5.	Naplata za usluge prikupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada vrši se na osnovu kvadrature prostora za fizička i pravna lica u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima (Sl. novine KS, br. 14/16) umjesto na osnovu količine otpada, čime građani i pravna lica nemaju inicijativu da smanje količinu komunalnog otpada kojeg proizvode i kojeg je potrebno zbrinuti	3,4
6.	KJKP Rad ne obnavlja adekvatno tehničke kapacitete za održavanje sistema upravljanja komunalnim otpadom. Prije svega, posude za prikupljanje otpada su zastarjele, dok je 80 % od ukupnog broja posuda devastirano	3,0
7.	Nisu sve općine izradile općinske Planove upravljanja otpadom (trenutno su izrađena samo tri i to za općine Centar, Novo Sarajevo i Ilijaš), koji moraju biti usklađeni (ažurirani) sa KEAP-om za period 2016. - 2021.	3,0
8.	Vlada KS još nije donijela Zakon o upravljanju komunalnim otpadom kojim bi se detaljno odredile nadzorne obaveze i	3,2

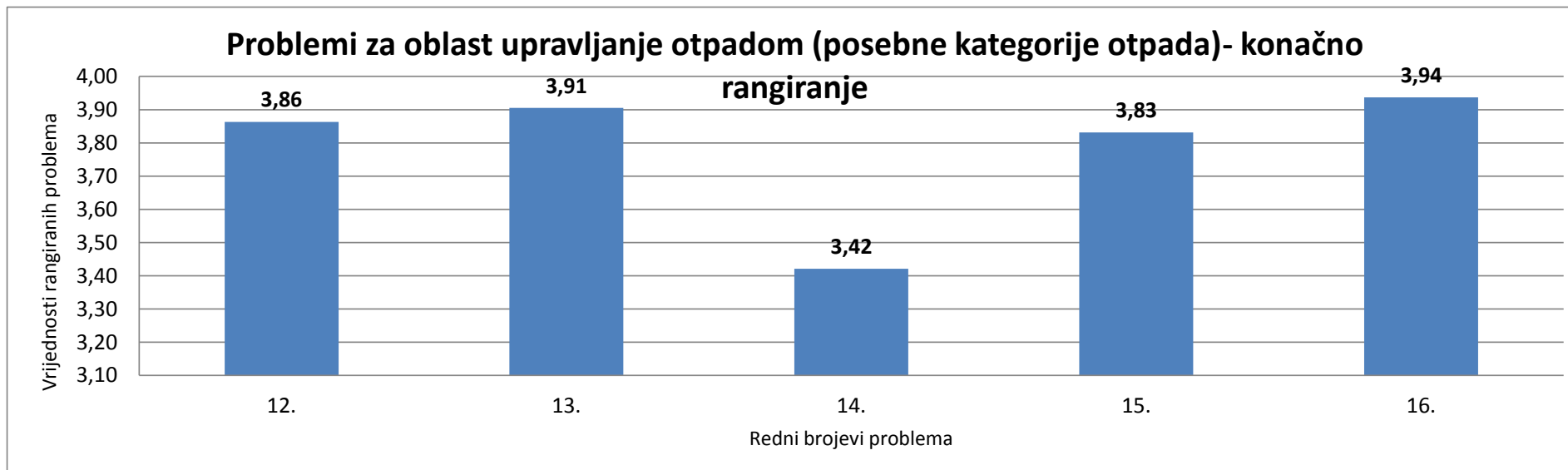
R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
	kaznene odredbe, čijom bi se primjenom dodatno definisale obaveze aktera u oblasti upravljanja komunalnim otpadom	
Proizvodni otpad		
9.	Podaci o količinama proizvodnog otpada koje vodi FZzS, podataka prikazanih u okolišnim dozvolama te onih koji se izvještavaju po obavezi iz dozvola za upravljanje otpadom nisu usklađeni te se ne može sagledati stvarna količina ove vrste otpada koja nastaje na području KS	2,6
10.	Okolišna dozvola kao upravni akt kojim se propisuju mjere zaštite okoliša ne propisuje u potpunosti adekvatne mjere za zbrinjavanje proizvodnog otpada. Primjer za ovakvu praksu je animalni otpad iz prehrambenih industrija na području KS, koji se odlaže na deponiju Smiljevići, iako to nije dozvoljeno a navedeni subjekti posjeduju okolišne dozvole izdate od strane MPUGZO.	3,4
11.	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove KS nije adekvatno tehnički i kadrovski osposobljena za vršenje inspekcijskog nadzora nad provođenjem mjera propisanih okolišnom dozvolom	3,2
Posebne kategorije otpada		
12.	Iako je uspostavljen sistem upravljanja medicinskim otpadom na području KS, od 184 zdravstvenih institucija, 80 nije dostavilo svoj infektivni otpad na obradu u 2015. godini	3,2
13.	Iako je upravljanje otpadnim uljima i drugim zauljenog otpada regulisano Uredbom o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada ^[1] uvidom u podatke ^[2] evidentno je postojanje crnog tržišta rabljenim uljima, kao i problem povremenog ispuštanja rabljenih ulja direktno u vodotoke	2,8
14.	Nije definiran zakonski okvir za upravljanje otpadnim vozilima za što je nadležan FMOiT. Ovakva vozila završavaju na autootpadu gdje se vrši ponovna upotreba iskoristivih dijelova dok se neiskoristivi dijelovi autolimarije prodaju otkupljivačima starog željeza. Napuštena vozila koja se odlažu u okoliš uklanjaju se od strane privatnih lica koja se bave preprodajom starog željeza	3,8
15.	Nije definiran zakonski okvir za upravljanje građevinskim otpadom za što je nadležan FMOiT. Određena količina ovog otpada odlaže se na deponiji Smiljevići, kao prekrivka, a također je sveprisutna praksa odlaganja na slobodne površine na području KS, pri čemu nastaju nove, divlje deponije često locirane uz riječne tokove	3,6
16.	Nije definiran zakonski okvir za upravljanje otpadom koji sadrži azbest za što je nadležan FMOiT	3,8

Problemi za oblast upravljanje otpadom (komunalni otpad)-konačno rangiranje

Problemi za oblast upravljanje otpadom (proizvodni otpad)- konačno rangiranje

6. INSTITUCIONALNO-PRAVNO-EKONOMSKI PROBLEMI – UKUPNO 18 PROBLEMA

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
1.	Nedovoljna horizontalna i vertikalna saradnja između organa i institucija različitih nivoa vlasti u sektoru okoliša kao i drugim sektorima koji imaju značan utjecaj na sve komponente okoliša	3,8
2.	Nedovoljna međuentitetska saradnja po pitanju rješavanja problema koji imaju utjecaj na okolišne komponente na području KS i neusklađenosti pravnih akata koji bi omogućili djelomično ili potpuno rješavanje problema	3,8
3.	Nedostatak kadrovskih kapaciteta u ministarstvima nadležnima za pitanja okoliša	4,2
4.	Nedovoljan broj kantonalnih inspektora u sektoru zaštite okoliša kao i ostalim sektorima koja su vezana za zaštitu okoliša	4,0
5.	Niske kazne za operatere pogona koji imaju okolišnu dozvolu a koji su dužni da dostave podatke potrebne za registar postrojenja i zagađivanjima	2,4
6.	Na nivou KS ne postoji uspostavljen adekvatan sistem za praćenje svih segmenata okoliša a koji su propisni postojećim zakonima i podzakonskim aktima	4,4
7.	Nedostupnost podataka o okolišu, neregularan proces monitoringa kao i neslaganje podataka između različitih administrativnih nivoa, te nedosljednost podataka koji jesu dostupni	4,4
8.	Na svim administrativnim nivoima u BiH ne postoji usvojeni set okolišnih indikatora koji bi omogućio upravljanje informacijama i izvještavanje o okolišu BiH, prema međunarodnim agencijama i institucijama, kao i prema Međunarodnim okolišnim sporazumima koje je BiH ratifikovala	4,2
9.	Neusklađenost Statuta Općina na području KS sa Federalnim zakonom o principima lokalne samouprave FBiH	3,4
10.	Nepostojanje zvanično jedne osobe u općinama kojoj bi bio dodijeljen referat zaštite okoliša	2,6
11.	Većina općina nije usvojila svoje LEAP-e a oni koji su usvojeni nisu usklađeni sa starim KEAP-om KS	3,4
12.	Odredba Zakona o zaštiti okoliša FBiH kojom je propisano da je organ nadležan za poslove prostornog uređenja pri izradi dokumenata prostornog uređenja koji mogu imati negativan utjecaj na okoliš dužan izraditi stratešku procjenu okoliša (SEA) se ne primjenjuje uvijek	4,2
13.	Analizom Izvještaja o izvršenju budžeta KS odnosno analizom prihoda i rashoda relevantnih Ministarstava, te njihovim poređenjem sa Izvještajima o realizaciji raspodjele namjenskih sredstava, primijećene su nepodudarnosti u iznosima, kako prikupljenih naknada, tako i potrošenih sredstava. Također, istom analizom je uočeno da se projekti Ministarstava prema Izvještajima o realizaciji raspodjele namjenskih sredstava ne mogu jasno pratiti u izvršenju budžeta KS	3,4
14.	Komunalni redari nisu nadležni da na licu mjesta naplaćuju kazne licima za koja se utvrdi da čine prekršaj, već samo utvrđuju identitet lica koja vrše radnje suprotne zakonskim odredbama, sačinjavaju zapisnike i iste prosljeđuju nadležnoj komunalnoj inspekciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove na procesuiranje	3,8
15.	Nepostojanje jasne strategije i politike unapređenja obrazovanja o okolišu u KS kao jedan od najznačajnijih	3,6

R. br.	Identifikovani problem	Ukupna ocjena
	preduvjeta uspješnog uvođenja obrazovanja o okolišu	
16.	Trenutni stepen formalnog obrazovanja o okolišu nije zadovoljavajući, odnosno problematika okoliša nije dovoljno zastupljena u planovima i programima te stoga ne doprinosi razvoju ekološke svijesti i kulture kako u BiH tako i u KS	3,8
17.	Neformalno obrazovanje javnosti o okolišu nije na zadovoljavajućem nivou, što je vidljivo iz niskog nivoa svijesti stanovnika Kantona o zaštiti okoliša i prirode (kako opće populacije, tako i djece i roditelja), a što je uzrokovano nedostatkom kvalitetnog obrazovanja i svijesti u ovoj oblasti	4,2
18.	Komunikacija sa javnošću i objavljivanje informacija o aktivnostima u oblasti okoliša nije na zadovoljavajućem nivou	3,4

Institucionalno-pravno-ekonomski problemi- konačno rangiranje

